

ישור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא מו.

אכל מועד לגמרי לא משקחם לה ללד
שלא יגדל אדם כו'. הכי נמי האי לל
הדרן עלך שור שנגח
שור שנגח אם הפרה ונמלא עוז
אם עד שלא נגח ילדה.

1. או נודע כי שור נחב
הוא מתמול שלשם ולא
שמרנו בעצלו שלם
שלשם שור תחת השור
הזאת לה: וזהו
שמות כל
2. וְכִי יִפְתָּח אִישׁ בֹּר אֶל
וְיִכְרֶה אִישׁ בֹּר אֶל
כִּסְנוֹ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אֶל
מִמּוֹ: שְׁמוֹת כָּל
3. בִּי תִכְנֶה לֵּית דָּשׁ
עֲשִׂית מַעֲשֶׂה לְגִנְגָּף וְלֹא
תַעֲשֶׂים דָּמִים בְּבִיתְךָ כִּי
וְעַל הַדּוֹפֵל מִמּוֹ:
דְּרִיב כִּי ח

תוס' ד"ה דאפילו וכו'
ע"ל דלמ"ד פלגא נוקא
קנסא. עיין לעיל דף מא
ע"כ תוספות ד"ה מודה:

א] תום' ד"ה דאפילו כו'
עוד אר"י כו'. ג"כ וכ"כ
הראב"ד והרא"ש ספ"ו
ש"פ. אבל הרמב"ם חולק:

פרק חמישי: שור שנגנב
את הפרה
ואכל חכמים ואומים זה
לכל גדול בדין, המצויא
חמבורי עליו הראיה.
פר"ח דקיי"ל חכמים
ואיצ"ג דמור רבה בר
אבוה בפרק השואל את
הפרה אין הואל טומנס
אפילו ברי וברי שינויא
הוא ודוחיה היא דקיי"ל
חכמים. איתמר המור
שור לחבירו ונמצא נגחן.
קיי"ל הלכתא כשמואל
ברעי. וכן פר"ח וצ"ל
הלכתא כשמואל.

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הדרן עלך שור שננח ארבעה וחמשה

שור ^אשננה את הפרה ונמצא עוברה בצדה ואין ידוע אם עד שלא
ננחה ילדה אם משננחה ילדה משלם חצי נזק לפרה ורביע נזק לולד
וכן פרה שננחה את השור ונמצא ולדה בצדה ואין ידוע אם עד שלא
ננחה ילדה אם משננחה ילדה משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן
הולד: **גמ'** אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס ^אדאמר ממוז
המוטל בספק חולקין אבל חכמים אומרים ^אזה כלל גדול בדין המוציא
מחבירו עליו הראיה למה לי למימר זה כלל גדול בדין אצטרף דאפילו
בניזק אומר ברי ומוזיק אומר שמא המוציא מחבירו עליו הראיה אי
נמי לבי הא דאתמר ^אהמוכר שור לחבירו ונמצא נתנן רב אמר הרי
זה מקח טעות ושמואל אמר ^איכול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך
אמאי וניחוי אי גברא דובין לרדיא אי גברא דובין לנכסתא לא
צריכא ^אגברא דובין להא ולהא וניחוי אי דמי רדיא לרדיא אי דמי
לנכסתא ^אלא צריכא דאוקיר בישרא וקאי בדמי רדיא אמרי

אומר שמא. וא"ת והא מחויב שבועה ואין יכול ליטעם הוא זהו מודה במקלט בנזק הפרה ויכול ליטעם משלם כדאמר רבא בפרק השואל (ב"מ דף קמ. וס.) ומיהו שמואל לית ליה האי ס' (ס.) ועוד י"ל דלמ"ד פלגא נזקא קנסא לא יהא מחויב שבועה גדולה מהדולת עלומו דמדמי דמי כלל דהא טעמא דמחויב שבועה ואין יכול ליטעם משלם מפרש בפרק כל הנשבעין (שם) שניהם ולא בין הירושים ומפרש הם כגון שאמר ליה מנה לאכא ביד אביך ואמר ליה חמשה כליה' וימייב ועל כרחך דריך ליתן טעם למא בזה חייב ויבירשם פטור דכלא טעמא אין לומר כה"ג וי' לית מנה לי הוא מנה לי אבוא אלמא טעמא דריש חייב לא ידענא דהיה לו לומר ויבירשוי לא היה לטעם לידע במייל דלחזוהו ומיהו טעמא אימ ליה נמי למיפטר בשמעמין שאין קודם וא"ת דהכא משמע דלית ליה לרב יהודה ברי עדיף ולקמן בפרק בתרא (דף קמ.) וכן בידך והלא אומר איני יודע רב יהודה ורב הונא מחייבי דברי עדיף ואין לתרץ דהכא משמיה (דף יב: וס.) צ"ע למימר הא דרב יהודה ורב הונא דשמואל היא ולפי אותה סברה תקשה דההיא דהתם ברי שלו טוב שידוע שיכחינו אם הוא משקר וגם אותו יש לו לידע אם חייב לו אם לא ידע דהיא אמת הוא אומר עדיף אלכ הכא מה שטוען ברי לפי שידוע הוא לא היה בשעה שצ"ע מש"ה אין ברי עדיף ובספ"ק דכתובות (ס.) דצ"ע למימר הא דרב הונא ורב יהודה ודדחייהם בתוספתא היה יכול להקשות התם דשמואל ארשמואל דהתם פסיק שמואל כרי"ג אלא שצ"ע דהתם אין לבעל לידע מתי נאנסת והכא בשמעמין מודה שמואל דלא אמר ברי עדיף במה יכול לומר ולטעמין ולא קאמר וההיא דהבית והעלייה (ב"מ דף קסו: וס.) דהיה אחד מוכר וקאמר איני יודע ופרץ לימא מיהו תיובתא דרי"ג ומשמע דלרב יהודה נחא התם י"ל דרגיליהו ממונה דמוקי לה כגון שיש עסק שבועה ביניהם ואם לא היה לו להכיר באביו לא הייתי אומר מן העליל וההיא דתנן גיש נוחלין (ב"ב דף קלז. וס.) קלה זה אפי' נזמן ויטול עמו בחלקו ומוקי בזה אומרת מנה לי בידך והלא אומר איני יודע פטור אל"ע א"ג דבר גרוע הוא שאין להם מן הצאות שצא ממדינת הים הנהגה כאלו הכי דמי ואין חושש לומר ולטעמין עוד י"ל דהתם מן הדין בידך והלא אומר איני יודע פטור היכא דהוי ברי גרוע והשאל טוב ענין

המוציא מחבירו ע"י הראיה. משמע מהבא דאין הלקה כשמוכס מדלא ק"ל שמואל כו חזקת הבתים (ב"ב דף נה. וסס)^ט יש להאריך בזה: **ונחזי אי דמי דריא** לרד"י כרענן דאמי בהעובר את הספינה (סס דף עו): מכר המזל לא מכר הבקר ולית להו הדמיס כדאיתא רובא וחזקה דרובא קרו למגד מגד ולבקר בקר וגם הוא מוחזק ואפילו לפי הספרים לחודיהו ומפקי מוחזק אכל רובא לרדיא וזני ואיתא חזקה כנגד אותו הרוב שהמורה או לרוב או לתחלה ורש"י פירש שמוכס פירות (סס דף עג. וסס)^י

לקנות שוורים לחרישה, ובגון שהיו מבירים זה את זה, ודאי לרדוף וצון, ואפילו לשמולל ליהיו מקח עשוע, דמיון שמזריסו זה את זה וזה את זה, דובין להא ולחא. כגון עבה ועובד אלמה (שוש). ונחיואי אי דמי רדיא לרדיא. כיון דהאי גברא עבד דחזין להכי וזהכי לשמוללם, צ' דגריס ויחיו אי דמי רדא ובה ליה יסעי? כי דגריס מודיעה לרדלוד וצון והכי זה מקח עשוע, ממוכין כין ונגנא חומק, וצון כיון דדמי רדא קביל מניה לוקח מקחו בטל, נגמאנא רהי חזא לרדיא, שהכי נגמא נגמא וזאי שזה אלף י' דגריס ויחיו, וליכא נגמא דגריס דחזא לרדיא וזה כי דמי רדא ובה ליה יסעי?

אֵלֶּה טַעְמָא דר"א בדתניא. תימא מהאי טעמא נמי לא תסגי
 צור בכסוי משום דרבי נתן וי"ל דצור אית ליה תקנתא
 טפי כשמכסהו כראוי משור נגחן ועי"ל דמעיקרא ודאי ס"ד דר"א
 לענין תשלומין קאמר אבל השתא דמסקינן טעמא דר"א נתן לאו
 לענין תשלומין איירי אלא לגבי איסור
 בעלמא דאסור לקיימו ואיכא למימר
 דגבי צור נמי איכא אבל מודה שאם
 שמרו שמירה מעולה והזיק פטור
 מיהו בשמירה פחותה ודאי לא סגי
 מדאוסר לקיימו ולהבי אמר לעיל (דף
 מה): קא מני ר"א היא:

הדרין עלך שור שננח ד' וה'

שְׁזֹרֶה שָׁנְנָה אֶת הַפֶּרֶה. וְזוֹ דִּבְרִי
סוֹמְכּוֹס. תִּמְיָה דִּצְפֶּרֶק
הַשְׂוֹאֵל (ב"מ דף ק. וסא)¹ מִשְׁמַע
לֵדָלָה אָמַר סוֹמְכּוֹס יִחְלוּקוּ אֲלֵהָ עֲשׂוּמָה
בְּזָאֵס גְּבִי הַמַּחְלִיף פֶּרֶה בַּחֲמֹר
דִּפְרִיץ בְּגִמְרָה אֲמַתִּי יִחְלוּקוּ וְנִחְזוּ
בְּזִשׁוֹת מִלָּן קִימָה אָמַר שְׂוֹאֵל
עֲשׂוּמָתָה דְּבָאֵס וּפְרִיץ וְנוֹמָה בְּחֻקָּה
מִרָא קָמָה הֵא מִנִּי סוֹמְכּוֹס הִיא
מִדְּלָה אָמַר אֲלֵהָ מִשְׁמַע לֵדָלָה הִדֵּר
בִּיָּה מִשְׁנִיָּה קָמָה וְיָךְ דִּהֲכָה יִכְכָּה
לְאֻקְמִי עֲשׂוּמָתָה בְּזָאֵס לִר"ע דְּאָמַר
יִוֹחֲטֵל הַשּׁוֹר אֲבָל לִר' יִשְׁמַעֲלֵל דְּמַנִּי
לְסַלֵּק לִיָּה בָּזוּי לָהּ תַּחֲשִׁיב צַד הַמֵּהִיא
לְהַדְמִיָּה (לַעֲלֵל דף לה:) קָשָׁה דְּלִיָּק
זֹחֶת אֹמֶרֶת חֲלוּקִים עֲלִיו חֲצִירִיו
עַל סוֹמְכּוֹס דְּמִשְׁמַע הֵסֶם דִּאֲפִילוּ
בְּצִירֵי וְכִי קָאֻמַר סוֹמְכּוֹס דְּחֻלּוּקִין
וּשְׂאִפִילוּ עֲשׂוּמָה בְּבִיתוֹ מִדְּלָה אֻקִּי
מִתְנִיתִין עֲשׂוּמָה בְּבִיתוֹ אִם כִּרְבִּי
יִשְׁמַעֲלֵל דְּאָמַר בִּיָּה הֵא מִנִּי לְסַלֵּקִי
בָּזוּי וְתִיָּה אֲפִילוּ כְּסוֹמְכּוֹס:

דאָמפּלירן נײַק אומר בײַ ומויִק
הולד אומר איני יודע ומתוך שאין
צו פסק כל הכשעין (שבושות דף מ.
קקנס פפור 18) ועוד אומר ר״י דלא
תשום דכתיב שבועת ה' תהיה בין
דענא ומומשים לא ידענא דצאצוה
בדאמרי התם אי דלאר ליה נ' אית
ידע אם חייב לו מנה אם לא אבל
לידע דבר זה אם משנגסה ילדה או
לא (ב"מ דף 15: וס.) אמר מנה לי
מואל קאמר דהא צפסיק דכתובות
מואל אדשמואל וי"ל דפררישית לעיל
האן מדטוען שמה מוכחא מלתא
גיהא וכן טוען שמה טוב שאין לו
מואל היא ולא מסיק דאדמיהא הא
נאמנת בזהיא דמשאררמני נאנסא
שהצרי גרוע אלא שבכמה מקומות
תאזנינו נוטלין ואמר [בגמ'] דלידך
אם שכל אחד מכיר מקצת אצניו וכן
שאין יכול לישבע משלם דפררישית
דאמרי אינך אין אנו יודעין ודייק
לידע אם הוא אחיהם דמה יודעים
למימר דכ"י קאמר זאת אומרת מנה
לך למימר דהס:

ה' וּבְשִׁמְעֵתָן כָּל דְּלִילִים גִּבֹּר בִּצְרָק
פִּי הָרֶרֶ"י בֵּר מִרְדְּכִי דִּהְכָּא אִפִּי
עֵינִים הִכָּא מוֹדוּ דִּהְיִי מִיְלִי גִבִּי כְּמֹד
אֶרְבִּי רֹבָא מִ"מ לֹא אֲחִיָּא דְּמִים
זִזְק אֲמִירֵין דְּהַמִּים מוֹדִיעִים לְסִיע
יָן אַחֵר:

עין משפט
נר מצוה

א א ב מ"י פ"ט מהל'
זקני ממון הל' ב ג
והלכה ו סמוג עשין סא
טו"ש"ע ח"מ סימן ששט
סעיף ב ג וסימן ת סעיף
ח:

ב ג ד ה מ"י פט"ו
מהלכות מכירה הל' ה
סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ
סי' רל"ב סעי' כג:

מוסף רע"י

כסהו בראוי. ועצר עליו
השור או חמור ונפל ומת
(לקמן נב.).

הדרן עלך שור שנגח
דו"ה

[illegible]

תשישמה במחבריו ילק.
 דהא אלא דרזין לשטמה,
 ורובא אל כלום איה
 וסוה ליה כי פלגה פלגא
 ומחברו עמי
 האלה, ופליגי למוסמס
 דלחמ מחן מחוטל בסק
 לקלן, קמל כומיה,
 דקסמ קי דגל כומיה, יפה
 מלי כנן שור שנה את
 הפסד ונתלה עברה גלדה
 איה דיו רוב לגדי איה חיה
 המשפה אל ידה קוס
 גימיה אז חמר קי ופליגי
 טעין דר מנייה טענת
 ברי ופדק טענת שמה,
 וכמו בסק חיה (גכס),
 בריקס החילן (גכס),
 קידול חובקין משוס דלין
 דיו אל קי כי 'נ' לראשון
 ויפסדו קטן ולי כי 'נ'
 אלהון וטל שני סוה איה,
 אלא חילן איה גימיה ירשני
 איה חיה המשפה, איה
 אז מרזן ולי סתם ותגלה
 דברס סיהם גנן קוס
 לן, דהא מודה מוסמס
 דלס איה מחון מחוטל
 בסק אלה חילין חמר
 האו טעון יפה, דרזין
 דרובא אל כלום איה
 ולי לומר פסד איה
 לוקח איה ליה לומר
 לרדס בעיננה ליה, ותגלה
 חיה הפסד, איה ולי יפה
 ונתלה חומד, דהסמ קי
 רשכס חיה מרזס כסדא
 (תקכ"ט סס), וירזיא אז
 גברא ברי, כלומר יסכי
 דס פליגי בר ופסול,
 ליחזי אל דלי גברס עמי
 דלמה האו ולא טעב, ורגלי
 איה טעב שליט עמי
 דרזיא חיה געשמי גירס
 ולי, דהא אפילו לשטמה
 (ע"ש בארורה), דאקדיר